

Рецензия

За дисертацията на Иван-Петър Живков Йовчев на тема „Национален интерес в контекста на Европейската енергийна политика: Сравнителен анализ на правителствените програми на седем държави-членки на ЕС в периодите 2007-2009 г. и 2016-2019 г.“

От професор Антоний Тодоров Тодоров, д.п.н., Нов български университет, специалност „Политически науки“

Обща информация за дисертацията

Представената дисертация е разработена в обем от 341 страници, като съдържа пет глави (включително уводна и заключителна). Библиографският списък е изключително обширен и заема 35 страници от общия обем. Езикът на изложението, структурирането на текста, работата с източниците и цитирането на другите автори, качеството на графиките и картите: всичко това следва най-добрите академични практики и отговаря на най-високите академични стандарти.

Представената дисертация е резултат от изследване под научното ръководство на проф. д-р Румяна Коларова

Първата глава на дисертацията е уводна и обсъжда избора на темата и личната мотивация на автора, целите и задачите, обекта и предмета на изследването, приложената методика, но също ограниченията на изследването и избраната структура на изложението.

Втората глава „Теоретичен обзор“ разглежда основните теоретични подходи м изследването на европейската енергийна политика и на европейската интеграция и управление, като основната тежест е в раздела „Операционализация“, където авторът обосновава своите теоретични избори. В тази част авторът обосновава и избора на казуси в своето сравнително изследване – 7 държави от ЕС (Австрия, България, Ирландия, Литва, Нидерландия, Португалия и Финландия).

Третата глава е озаглавена „Анализ на съдържанието“ и се отнася до конкретното изследване на националния интерес на седемте избрани казуса в два различни периода (обосновани с периодизацията на Европейската енергийна политика): 2007-2009 и 2016-2019 г.

Четвъртата глава „Сравнителен анализ на националния интерес“ отговаря на заглавието си и едновременно диахронен и синхронен сравнителен анализ на избраните казуси.

Пета глава е заключителна и поставя на дискусия множество повдигнати от изследването въпроси.

Основен изследователски въпрос и методи

Първата глава е изключително подробна в представянето на изследователското поле, както и на целите и задачите, които си е поставило изследването. Авторът дефинира основната задача на всяко изследване от такъв характер като „оригинално проучване“ за съответната научна дисциплина и „откриване на ново знание“. Няма съмнение, че представената дисертация отговаря на тези две страни на основната цел, както я дефинира авторът. Но прави впечатление, че въпреки изключително скрупульозното и дори рядко срещано напоследък в докторските дисертации обсъждане на целите и задачите, на избраната структура, на необходимите самоограничения, липсва изрична формулировка на основния изследователски въпрос. Това е оставено на внимателния читател, който би могъл да открие такъв имплицитен въпрос, вероятно звучащ като „Какви са факторите на националния избор на енергийна политика в малки и средни страни-членки на ЕС в началото на XXI век?“. Всъщност в текста са формулирани 5 изследователски въпроса, но те се появяват в заключителната Глава 5 (с. 285).

При обсъждането на „обекта и предмета“ на изследване отново имаме, както в почти всички дисертации, трудността на различаването на тези две понятия. Най-често, както и тук, те се употребяват като синоними и не се разграничават експлицитно, още повече, че в романските и повечето германски езици това разграничение е езиково невъзможно или може да бъде двусмислено (object – subject). Вероятно по-удачно е да се говори за обект и изследователско поле, като второто се дефинира чрез различните изследователски дисциплини, които се занимават, всяка по своему, с един и същ обект.

Прави отлично впечатление в дисертацията обосноваването на селекцията на казуси – седем малки и средни държави от ЕС. Използвани са три обективни критерии от геополитическо естество (принадлежност към „ядрото“ и „периферията“ на ЕС, членство в еврозоната и продължителност на членството). При това тези критерии за избора са обосновани с изследването на националния им интерес. Отлично впечатление прави и обосноваването на приложението на сравнителния метод като изследване на казуси, както и обсъждането на ограниченията в изследването – това говори, че авторът е усвоил едно основно разбиране за всеки изследовател, а именно, че оригинално изследване е възможно само при ясно и категорично отграничаване на изследвания предмет. Дискутирани са дори и ограниченията, свързани с езиките, на които са достъпни основните документи, на които стъпва изследването, нещо, което също е рядкост в много от дисертациите.

Теоретичният обзор във втората глава демонстрира отлично познаване на теоретичната литература по въпроса за европейската енергийна политика и за европейската интеграция и управление. По първия въпрос няма съмнение, че авторът е проучил всички релевантни документи и академични изследвания. Тук той откроява и трите основни цели на европейското енергийна политика от началото на XXI век (устойчивост, конкурентоспособност и сигурност на доставките), които ще бъдат и основни критерии при анализа на националните интереси в тази област на седемте избрани държави от ЕС.

Особено добро впечатление оставя разсъждението върху теоретичните основания на изследването – теориите за европейската интеграция и управление. Авторът познава отлично и представя коректно значителните и влиятелни обяснителни теории в тази област, макар да остава малко неясно, до каква степен и кои от тях имат значение в конкретното изследване. Този раздел изглежда е показателен на теоретичната осведоменост на автора, но би спечелил, ако представлява донякъде антитеза на избраната от него парадигма на социалния конструктивизъм. Всъщност именно този теоретичен избор прави работата особено оригинална.

Социалният конструктивизъм (включително в международните отношения и европейските изследвания) е сравнително нова парадигма, която се отличава едновременно от позитивизма и от релативизма на дискурсивната парадигма. Именно по отношение на социалната реалност, поради което мобилизирането на автори като Александер Венд, Марта Финемор и Питър Каценстейн е особено продуктивно. Този теоретичен избор позволява на автора да възприеме един кохерентен подход и разбиране за националния интерес като социално конструирана реалност, която се материализира в поведението на отделните актьори и последиците от това поведение. И по този начин да избегне ограниченията на един рационално-реалистически подход, при който националният интерес е някаква априорна даденост, която е почти независима от конкретния политически режим или конкретното управление.

Добро впечатление прави работата с понятията, макар понякога това да довежда до твърде повърхностни или нерелевантни дефиниции, особено на понятия от високо абстрактно равнище като „енергия“ или „политика“, или понятия, за които има достатъчно разпространено и неоспорвано разбиране като „документи“ или „институции“. Достатъчно е дефинирането на „енергетика“ и „мека мобилност“, както и някои други полезни понятия от средното равнище на анализ. Но въпреки някои видими неудачи, трябва непременно да бъде похвалена работата с понятията, което е свидетелство за една развита академична култура.

Емпирична основа и релевантност на анализа

Представеното изследване стъпва на една значителна по обем емпирична база от документи, статистика, аналитични доклади и академични изследвания. Дори само

използвания контент-анализ на правителствените програмни документи в областта на енергийната политика на избраните седем държави от ЕС, публикувани и на различни езици, говори за една огромна по обем изследователска работа. Наред с правителствата като основна институция, авторът разширява анализа си и върху политическите партии в правителствените коалиции, което също изисква допълнителна мобилизация на емпирични данни.

Богатството на емпиричните основания на изследването е във връзка и със сложната критериална система на сравнението. От една страна са сравнени политическите режими и политическия състав на правителството на седемте избрани държави в два различни периода, отстоящи на 17 години дистанция. От друга страна са сравнение техните енергийни системи, включително и енергийни нужди, характеристиките на енергийния им микс, зависимостта им от външни доставки на енергоизточници.

Анализът на енергийните политики и на националния интерес на основата на наличните официални правителствени документи в седемте избрани държави е изключително детайлен за всяка една от държавите за първия изследван период (2007-2009), като е обобщен в таблица 29. Значително по-малко детайлен е анализът на енергийните политики на държавите във втория период (2016-2019), като авторът обяснява това бегло. Обобщението на втория период в таблица 31 позволява да се види промяната в приоритетите на четири държави (Австрия, България, Португалия и Литва) спрямо предишния период.

Сравнителният анализ в глава 4 обобщава направените заключения, като заявката тук е, разбира се, обяснението както на различията, така и на сходствата в енергийната политика от гледна точка на разбирането за национален интерес в сравняваните седем държави. Видна е общата тенденция на приоритизиране на устойчивото развитие в енергетиката за правителствата от западната част на ЕС през втория период в сравнение с първия. Както и промени в приоритетите на България и Литва.

Въпреки обстояните сравнения за промените в националните приоритети на всяка от изследваните държави в двата отделни периода, както и обстояното сравнение между тях по отношение на всички параметри на оценка на енергийната политика, липсва в достатъчна степен обяснението за причините на направените констатации. Тези причини могат да бъдат както външни за ЕС като цяло, така от общоевропейско естество спрямо всяка една държава, така и от вътрешен порядък. Авторът би могъл да разшири сравнителния си анализ тук с една обяснителна схема, която да събере тези три измерения (а може би и други) на обяснение. Основният въпрос тук е, защо има сходства и защо има различия между страните, както и защо се променят приоритетите на енергийната политика 17 години по-късно.

В тази връзка ще задам и три съдържателни въпроса:

1. Доколко отношенията на ЕС с Русия влияят върху промените в приоритетите на сравняваните страни?
2. Доколко е силен натискът върху всяко едно от седемте правителства в двата периода от страна на ЕС с оглед на провеждането на принципите на Европейската енергийна политика?
3. В каква степен характерът на правителствените конфигурации в седемте държави през двата периода влияе върху приоритетите на енергийната политика?

Всъщност в петте изследователски въпроса, формулирани в заключителната глава, основното е как е формулиран и се преформулира националният интерес в енергийната сфера и кои са основните теми и препратки към европейските документи в правителствените програми. По-интересно е обаче, за се разбере защо има такива различия или сходства и защо се прави една или друга промяна.

Коментар на приносите

В автореферата са дефинирани два научно-приложни и три практико-приложни приноси. В първата група първият (методика за идентифициране и сравнение на националния интерес в енергийната политика на държави-членки на ЕС) е напълно приемлив теоретичен принос, доколкото става въпрос не просто за „методика“, но за обяснителен модел. Останалите приноси могат да не се разграничават, а обратно, да се обобщят като „представяне на ново разбиране за националния интерес в енергийните политики на страни от ЕС“. Дори и само така формулирани, те са напълно достатъчни за едно оригинално и самостоятелно научно изследване, материализирано в докторска теза.

Общи критични бележки

Освен изтъкнатите критични бележки по-горе, тук ще формулирам и няколко по-формални забележки.

Струва ми се, че заглавията на отделните глави и подглави могат да не бъдат толкова формални (например „Анализ на съдържанието“ или просто името на съответната държава, която ще бъде анализирана). Добре е заглавията да са съдържателни и да показват важен елемент от основната теза на работата.

В иначе обстойния списък на използваните източници (наистина забележителен обем), би могло да се приложи рубрикиране, което да разграничи академичните изследвания от официалните документи, аналитичните доклади и статистическите източници. Дори не е толкова съществено рубрикирането по езици, защото то не е толкова релевантно – всеки изследовател използва ограничен брой езици и това е нормално.

Констатирах и дословно повторение на идна таблица (с. 36 и 100).

Научни публикации по темата

Това оригинално и широко изследване е подкрепено и от пет реализирани научни публикации на автора в академични издания (четири статии, от които две на английски език, и една научна рецензия). Видно е, че авторът има дълготраен и задълбочен интерес към проблематиката на представената дисертация.

Заклучение

В заключение ще кажа, че става въпрос за оригинално, самостоятелно и задълбочено изследване на важен за политическата наука изследователски проблем, което има защитим принос за разширяването на нашето познание в тази област. Дисертацията на Иван-Петър Живков Йовчев притежава всички необходими характеристики на научен труд, която е основание за присъждането на образователната и научна степен „доктор“ по професионалното направление 3.3. Политически науки.

проф. Антоний Тодоров, д.п.н.

Review

For the dissertation of Ivan-Petar Zhivkov Yovchev on "National interest in the context of European energy policy: Comparative analysis of government programs of seven EU member states in the periods 2007-2009 and 2016-2019."

By Professor Antony Todorov Todorov, Dr.Hab., New Bulgarian University, professional division "Political Science"

General information about the dissertation

The presented dissertation has 341 pages and contains five chapters (including introduction and conclusion). The bibliography is extremely extensive and occupies 35 pages of the total volume. The language of the presentation, the structuring of the text, the work with the sources and the quotation of other authors, the quality of the graphics and maps: all this corresponds to the best academic practices and meets the highest academic standards.

The presented dissertation is the result of research carried out under the scientific supervision of Prof. Romyana Kolarova, Ph.D.

The first chapter of the dissertation is introductory and discusses the choice of subject and personal motivation of the author, goals and objectives, object and field of research, applied methodology, but also the limitations of the study and the chosen structure of the text.

The second chapter "Theoretical Review" discusses the main theoretical approaches to the study of European energy policy and European integration and governance, with the main emphasis in the section "Operationalization", where the author justifies his theoretical choices. In this part the author explains the choice of cases in his comparative study - 7 EU countries (Austria, Bulgaria, Ireland, Lithuania, Netherlands, Portugal and Finland).

The third chapter is entitled "Analysis of the content" and deals with the specific study of the national interest of the seven selected countries in two different periods (justified by the periodization of the European energy policy): 2007-2009 and 2016-2019.

The fourth chapter "Comparative analysis of the national interests" corresponds to its title and is both diachronic and synchronic comparative analysis of the selected cases.

Chapter Five is concluding and discusses a number of issues raised by the study.

Main research question and methods

The first chapter is extremely detailed in the presentation of the research field, as well as the goals and tasks set by the research. The author defines the main task of any research of such a nature as "original research" for the respective scientific discipline and "discovery of new knowledge". There is no doubt that the presented dissertation corresponds to these two sides of the main goal, as defined by the author. But it is significant that despite the extremely scrupulous and even rare in recent doctoral dissertations discussion of the goals and the objectives, the chosen structure, the necessary self-limitations, there is no explicit formulation of the main research question. This is left to the attentive reader, who might find such an implicit question, probably sounding like "What are the factors in the national choice of energy policy in small and medium-sized EU member states at the beginning of the 21st century?". In fact, 5 research questions are formulated in the text, but they appear in the final Chapter 5 (p. 285).

When discussing the "object and subject" of research, we again have, as in almost all dissertations, the difficulty of distinguishing between these two concepts. Most often, as here, they are used as synonyms in Bulgarian and are not explicitly distinguished, especially since in Roman and most Germanic languages this distinction is linguistically impossible or can be ambiguous (object v/s subject). It is probably more appropriate to talk about an object and a research field, as the latter is defined by the different research disciplines which deal, each in its own way, with the same object.

The justification of the selection of cases - seven small and medium-sized EU countries - makes an excellent impression in the dissertation. Three objective criteria of geopolitical nature were used (being part of the "core" and the "periphery" of the EU, membership in the eurozone and duration of the membership). Moreover, these selection criteria are justified by the study of the respective national interests. An excellent impression is made by the substantiation of the application of the comparative method as a case study, as well as the discussion of the limitations in the research - this shows that the author has mastered the essential understanding for each researcher, namely that original research is possible only with clear and definite delimitation of the research subject. Even the limitations of the languages in which the main documents on which the research is based are discussed, something that is also rare in many dissertations.

The theoretical overview in the second chapter demonstrates excellent knowledge of the theoretical literature on European energy policy and European integration and governance. On the first question, there is no doubt that the author has studied all relevant documents and academic research. Here he highlights the three main objectives of the European energy policy from the beginning of the XXI century (sustainability, competitiveness and security of supply), which will be the main criteria in the analysis of national interests in this area of the seven selected EU countries.

The reflection on the theoretical foundations of the research - the theories of European integration and governance - leaves a particularly good impression. The author is well acquainted with and correctly presents the significant and influential explanatory theories in this area, although it remains somewhat unclear to what extent and which of them are relevant in this particular study. This section seems indicative of the author's theoretical awareness, but would benefit if it were somewhat the antithesis of his chosen paradigm of social constructivism. In fact, it is this theoretical choice that makes the work particularly original.

Social constructivism (including in international relations and European studies) is a relatively new paradigm that differs from both positivism and the relativism of the discursive paradigm. It is precisely in terms of social reality that the mobilization of authors such as Alexander Wendt, Martha Finnemore and Peter Katzenstein is particularly productive. This theoretical choice allows the author to adopt a coherent approach and understanding of the national interest as a socially constructed reality, which materializes in the behaviour of the individual actors and the consequences of this behaviour. And thus, to avoid the limitations of a rational-realistic approach, in which the national interest is a kind of a priori fact, which is almost independent of the specific political regime or specific government.

It is good to work with the concepts, although this sometimes leads to very superficial or irrelevant definitions, especially of high abstract concepts such as "energy" or "polity-politics-policy", or concepts that are sufficiently common and collectively understood as "documents" or "institutions". It is enough to define "energy system" and "soft mobility", as well as some other useful concepts from the middle level of analysis. But despite some visible failures, the work with the concepts must be applauded, which is a proof for a very good academic culture.

Empirical basis and relevance of the analysis

The presented research is based on a significant empirical basis of documents, statistics, analytical reports and academic research. Even the content analysis used for the government's energy policy documents of the selected seven EU countries, published in different languages, expresses the volume for this huge amount of research work. Along with governments as the main institution, the author extends his analysis to the political parties in the governmental coalitions, which also requires additional mobilization of empirical data.

The richness of the empirical bases of the research is also related to the complex criterion system of the comparison. On the one hand, the political regimes and the political composition of the government of the seven selected countries in two different periods, 17 years apart, are compared. On the other hand, there are comparisons of their energy systems, including energy needs, the characteristics of their energy mix, their dependence on external supplies of energy sources.

The analysis of the energy policies and the national interests on the basis of the available official government documents in the seven selected countries is extremely detailed for each of the countries for the first study period (2007-2009), summarized in Table 29. The analysis of the energy policies of the countries in the second period (2016-2019) is significantly less detailed, and the author explains this briefly. The summary of the second period in Table 31 allows us to see the change in the priorities of four countries (Austria, Bulgaria, Portugal and Lithuania) compared to the previous period.

The comparative analysis in Chapter 4 summarizes the conclusions drawn, and the query here is, of course, the explanation of both the differences and the similarities in energy policy in terms of the current understanding of national interest in the seven countries compared. There is a general trend of prioritizing sustainable energy development for Western EU governments in the second period compared to the first. As well as changes in the priorities of Bulgaria and Lithuania.

Despite the detailed comparisons of the changes in the national priorities of each of the surveyed countries in the two separate periods, as well as the thorough comparison between them in terms of all parameters of energy policy assessment, the explanation of the reasons for the findings is insufficient. These reasons can be both external to the EU as a whole, of pan-European nature vis-à-vis each country, and of an internal nature. The author could expand his comparative analysis here with an explanatory scheme that brings together these three dimensions (and perhaps others) of explanation. The main question here is why there are similarities and why there are differences between countries, as well as why energy policy priorities change 17 years later.

In this regard, I will ask three essential questions:

1. To what extent do the EU's relations with Russia influence the changes in the priorities of the compared countries?
2. How strong is the pressure on each of the seven governments in both periods by the EU to implement the principles of the European energy policy?
3. To what extent does the nature of government configurations in the seven countries during the two periods influence the energy policy priorities?

In fact, in the five research questions formulated in the final chapter, the main thing is how the national interest in the energy field is formulated and reformulated and what are the main topics and references to European documents in government programs. It is more interesting, however, to understand why there are such differences or similarities and why one or another change is made.

Comments on the self-assessment of the academic contributions

The abstract of the thesis defines two scientific-applied and three practical-applied contributions. In the first group, the first (new methodology for identifying and comparing the national interest in the energy policy of EU Member States) is a perfectly acceptable theoretical contribution, as far as it is not just a "methodology" but an explanatory model. The remaining contributions may not be differentiated, but rather summarized as "presenting a new understanding of the national interest in EU energy policies". Even if formulated in this way, these two contributions are quite sufficient for an original and independent scientific research, materialized in a doctoral thesis.

General critical remarks

In addition to the critical remarks highlighted above, I will make a few more formal remarks here.

It seems to me that the titles of the individual chapters and subchapters may not be so formal (for example, 'Content analysis' or simply the name of the country to be analysed). It is good that the titles are meaningful and show an important element of the main thesis of the work.

In the otherwise comprehensive list of sources used (really remarkable volume of them), grouping could be applied to distinguish academic research from official documents, analytical reports and statistical sources. Language grouping is not even that important because it is not so relevant - every researcher uses a limited number of languages and this is normal.

I also found a literal repetition of the one table (pp. 36 and 100).

Scientific publications on the subject

This original and extensive research is supported by five scientific publications of the author in academic journals (four articles, two of which are in English, and one scientific review). It is obvious that the author has a long and deep interest in the issues of the presented dissertation.

Conclusion

In conclusion, I would like to say that this is an original, independent and in-depth study of an important research problem for the political science, which has a acceptable contribution for the extension of our knowledge in this field. The dissertation of Ivan-Petar Zhivkov Yovchev has all the necessary characteristics of a scientific work, which is the basis for the award of the educational and scientific degree "Doctor" in the professional field 3.3. Political Sciences.

Prof. Anthony Todorov, Dr.Hab.